

कुटिचर पुंस्त्री० कुटि कुटिलं जले चरति चर-अच् ।
जलशूकरे (शुशुके) शब्दरत्ना० स्त्रियां जातित्वात् ङीप् ।

कुटित वि० कुट-इत् । कुटिले उज्ज्वलदत्तः ।

कुटिर न० कुट-इरन् किञ्च । (कुँडे) खल्वगृहे भरतः

कुटिल वि० कुट-इल् । १ वक्रो अमरः “भ्रुकुटीकुटिला-
त्तस्याः” देवीमा० । २ तगरपुष्पे न० राजनि० “युगदि-
ग्भिः कुटिलमिति मतं कौ न्यौ गौ” ह० र० टी० उक्ते
३ छन्दोभेदे न० ४ नदीभेदे (वाँका) ५ सरस्वत्यां स्त्री मेदि०
६ स्मृत्कानाम् गम्भद्रव्ये स्त्री राजनि० ।

कुटी स्त्री कुट-इन् ङोप् । १ गृहे २ कुटिन्यां ३ सुरानामग-
म्भद्रव्ये च मेदि० ।

कुटीकुट न० कुटी च कुटश्च गवां० नि० समा० द्व० । कुटी
कुटयोः समाहारे ।

कुटीकृत न० कुटि+क्वि-क-क्त । गृहोक्ते यस्ते “और्ध्व-
श्च राज्ञ्यश्चैव कौटजं पट्टञ्च तथा । कुटीकृतं तथैवात्
क्रमलाभं सहस्रयः” भा० सं० १८४७ श्लो० ।

कुटीचक पुं० कुट्यां चकते तृप्नोति चक-लटप्रौ अच् । सं-
न्यासिभेदे “चतुर्विधा भिन्नयस्ते कुटीचकवज्रदकौ ।
हंसः परमहंसश्च योऽत्र पश्यात् स उत्तमः” भा० आनु०
१४ अ० । कुटीचकलक्षणादिकम् आश्रमशब्दे ८४१ पृ० दर्शि-
तम् “न्यासे कुटीचकः पूर्व्वं बह्वीदो हंसनिष्क्रियौ”
भाग० २, १२, २०

कुटीमय वि० कुट्या विकारो ऽवयवो वा शरा० मयट् ।
१ कुटप्रवयवे तद्विकारे च स्त्रियां ङीप् ।

कुटीमुख पुं० कुटीव मुखमस्य । शिवपारिषदभेदे । “शङ्खु-
कर्णमखाः सर्वे शैवाः पारिषदास्तथा । काष्ठः कुटी-
मुखो दनी विजया च तपोऽविका” भा० सं० १० अ० ।

कुटीय कुट्यामिवाचरति क्यच् नामवा० पर० अक० सेट्
कुटीयति प्रासादे सि० कौ० ।

कुटीर पुं० हस्ता कुटी हस्तार्थे रः स्वार्थिकप्रत्ययस्य कचित्
प्रकृतिलिङ्गातिक्रमसंज्ञाः पुंस्त्वम् । १ हस्तायां कुट्याम्
“कृजितकुञ्जकुटीरे” जयदे० तस्यावयवः विल्यां अण् ।
कौटीर कुटीरावयवे तद्विकारे वा वि० । स्त्रियां ङीप्
२ केवले श्रुते च हेम० । [स्वार्थे क । तत्त्वैव ।

कुटीचर पुं० कुट्यां चरति चर-ट । कुटीचके भिन्नुभेदे
कुटुङ्गक पुं० कुटङ्ग-पृथो० । १ पट्टले वृद्धिपि भरतः २ गृहभेदे
३ पिटे (डोल) वंशादिनिमित्ते धान्याद्यावारे पात्रे
कुटुनो स्त्री कुट-उन गौरा० ङीप् । कुटिन्याम् अमरटीका ।

कुटुम्ब इतौ चुरा० आत्म० अक० सेट् । कुटुम्बयते अचुकु
टुम्बत । कुटुम्बः प्रनिकुटुम्बयते ।

कुटुम्ब पुं० न० कुटुम्ब-अच् । १ पौष्पवर्गे अमरः २ बान्धव-
श्चलन्तौ ३ नामनि शब्दरत्ना० । “कुटुम्बं विभूयात् न्नात्
यौविद्यामधिगच्छतः । भागोययीयस तत्र यदि विद्या-
नुपालिनः” दा० भा० स्मृतिः “तस्य मृत्युजनं ज्ञात्वा
कुटुम्बांश्च महीपतिः । श्रुतशीले च विज्ञाय दत्तिं धर्मप्रां
प्रकल्पयेत्” “न निर्हारं स्त्रियः कुर्युः कुटुम्बाद्द्वन्द्वमध्य-
गात्” “वैश्यमूद्रार्कपि प्राप्तौ कुटुम्बे ऽतिषिधर्मिण्यौ”
मनुः स्वार्थे क । तत्त्वैव पुं० “अयं निजः परोवेति
गणना लघुचेतसाम् । उदारचरितानां तु यमुधैव कुटु-
म्बकम्” हितो० । [शासक्ते ।

कुटुम्बव्यापृत वि० कुटुम्बे तद्गुण्ये व्यापृतः । कुटुम्बभर-
कुटुम्बिका वि० कुटुम्बोऽस्त्यस्य ङन् । कुटुम्बयुक्ते गृहस्याश्रमे
“मुनिश्च स्यात् सदा विप्रो वेदांश्चैव सदा जपेत् ।

कुटुम्बिकोधर्मकामः सदाऽस्त्रप्रश्न मानवः” भा० आनु०
६३ अ० इति । कुटुम्बिन् अपि तत्त्वार्थे । “आयासते कुट-
म्बिभ्यस्तेभ्यः कार्यं विजयता” “प्रायेण गृहस्थीनेवा
कन्यार्थेषु कुटुम्बिनः” कुमा० । ३ कर्मके वि० शब्दच० ।

कुटुम्बिनी कुटुम्बोऽस्यास्या इति ङीप् । १ भाव्यायां या
पुत्रवत्यां २ स्त्रियां “शौचं तु च यावत् कुरुते भाजने
कुटुम्बिनी” भा० व० २०५ अ० । कुटुम्बानां सप्त
खला० इति । ३ कुटुम्बसमूहे स्त्री । ४ क्षीरिण्यं तु
राजनि० ।

कुट्टं केदने, निन्दने च अद० चरा० उभ० सक० सेट् । कुट्ट ।

ति ते अचुकुट्टत् त । प्रनिकुट्टयति काष्ठकुट्टः शिलाकुट्टः

कुट्टं प्रनापने अद० चरा० आत्म० सक० सेट् । कुट्टयते अचुकुट्टत् ।

कुट्टक वि० कुट्ट-एवल् । केदके “दन्तोल्खलिक. काल-

पकाशी वाश्मकुट्टकः । १ लीलावत्यादौ प्रसिद्धे

२ गणितोपयोगिक्रियाभेदे कुट्टकविधश्च लीलावत्यां

संक्षेपेणोक्तः वीजगणिते कुट्टकाध्याये विशेषेणोक्तो यथा

“भाज्योद्धारः क्षेपकस्यापवर्त्यः केनाप्यादौ सम्भवे

कुट्टकार्यम् । येन च्छिन्नौ भाज्यहारौ न तेन क्षेपस्य-

तद्दृष्टमिदमेव । परस्परं भाजितयोर्ययोर्यः क्षेपस्तयोः

स्यादपवर्त्तनं सः । तेनापवर्त्तने विभाजितौ यौ तौ

भाज्यहारौ दृढमंज्ञितौ स्तः । मिथोभजेतौ दृढभा-

ज्यहारौ यावद्भाज्ये भवतीह रूपम् । फलान्य-

धोऽवस्तदधोनिवेश्यः क्षेपस्तथान्ते खसुपान्तिमेन । स्त्री-